

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Frisprog mod H. H. Hr. Biskop Mynsters Forslag til en ny Forordnet Alterbog

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Frisprog mod H. H. Hr. Biskop Mynsters Forslag til en ny Forordnet Alterbog", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 113. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1839_640-txt-shoot-idm4330/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Præste-Vielsen og Præste-Eden.

Da Hr. Biskop Nystrøm vil have baade Præste-Vielsen og Præste-Eden beholdt uforandrede, saa har han her i statskirkelig Hensende endnu langt større Fordeel over mig, end jeg over ham ved Daaben, og har da nemt ved at seire. Naar jeg desuden begynder med at give ham fuldkommen Ret i, at den Danske Stats-Kirkes Ritual for Præstevieselse er i kristelig Forstand fortræffeligt, da kan det synes, som det ikke blot var en Modsigelse men en Selv-Modsigelses Aand, der drev mig til at ønske Forandring; men jeg maa ikke desvinder erklære baade Præstevieselse og Præsteed, som befalede, for aldeles unyttelige og, under Stats-Kirkens nærværende Omstændigheder, for meget skadelige.

Det er visnok langt fra min Mening, at vor gamle Præste-Vieselse skulde afskaffes eller forbydes, thi den er, efter mine Tanker, saa magelos i Christenheten, at selv i sin fulde Friheds-Stand vilde Christi Kirke nekke tage det Mindste fra og kun lægge sin „Troes-Bekendelse“ derpå; men det burde staae Enhver af Stats-Kirkens Bisper frit for, om han vilde meddele, og Enhver af dens Præster, om han vilde modtage denne Indvielse, der aabenbar kun passer for gammel-dags Christne. Vel har, siden Bastholm's Dage, nekke Nogen, enten Bisp eller Præst, besvaret

sig over Samvittigheds-Stræng ved denne Kællighed, men desværre er det, da vi dog veed, der har været Mangelselbige, som hverken kunde eller vilde tilægne sig hvad her tilbydes. Saavidt jeg har kunnet mærke, veed de fleste af Stats-Kirkens Præster slet ikke, hvordan de er indviede, og har ikke mindst Tankt om, at der under Haandspaalæggesen meddeles dem Regelen, som var værdt at nævne, og enten det derfor kan nytte eller ikke, maa jeg, som kristelig Præst, saavel for Indvielsesens, som for de Bantros og Vindes egen Skyld, bede og besværg den verbale Evrighed dog ikke fremdeles at befale en saadan Misbrug af de hellige Ord, der i alle Henseender maa være fordervelig. Hvad det nemlig har at sige, at saane „de hellige Præste- og Prædike-Embeder overantvordet efter apostolisk Skik i Raven Gud Faders, Gens og Helligaands,“ under Haandspaalæggesen og eenstemmig Amen, det har jeg ikke blot felt den Dag blev indvied, men nu snart i tredivte Aar, og maa da vel forse mig over den Vigebyldighed, hvormed det sædvanlig baade meddeles og modtages, maa da vel ønske, det blev en fri Sag, saa det dog i Regelen blev til Betsignelse og ei til Dom. Jeg vil saameget mindre tvivle med Reglen om Indvielsesens Betsignelse i Christi Kirke, som vor Formular vel maa kaldes en Rhyed, og hverken Bisper eller Præster i Stats-Kirker kan vælges saaledes, at de har Ret til at vente naar Alt hvad Herren

har lovet sit Ords Tjenere; men jeg paastaar, hvad der er soleklart, at om end slet ingen Naadegave fulgte med saadanne Ord, maatte dog ingen Christen udtale dem over en bitterlig Bantro, og ingen sandhedsfærlig Mand, som fattes Tro paa den Helligaand, lade sig indvie med dem, og jeg foier til, at efter min Formening beviser Herren ogsaa her, at Han giver Naade for Naade, giver Naad uforskyldt til alle dem, der troe, Han er selv tilstede og fæster sit Ord Tjenere.

Ordinationens Vilkaar bestemme vort Præsteforhold til Christi den hellige, almindelige Kirke, og Præstegæden vort Forhold til Statskirken, og det er den Danske Regjering saavel som dens Gæstlighed til Gavn og Ære, at disse Forhold findes saa klart adskilte og for troende Mand saa fastelig gheslattede, som neppe i noget andet Land; men Man har jo alt længe vidst, at de, Man bestillede og lod indvie til Præster, ingenlunde alle havde den gamle Tro, ja det var jo alt længe vitterligt, at Præstekarterne (de Theologiske Professorer) i mange Hensender aabenbar bestred den, og under disse Omstændigheder, paastaar jeg, er det ligesaa upolitisk, som forargeligt, at alle Præster endnu indvies paa oldchristelig Naade og sværge en Sed, kun gammel-dags Lutheraner kan mene og til Nød holde.

Dog, Hr. Biskop Mynster har alle anseet Gdens Ord, og dog har maaske saa Præster det gamle Ritual, medens vist endnu færre kan Gden

udenad, saa, ser vi gaar videre, vil vi erindre det Fornemste af den, som det maa lyde for os paa Dansk naar vi kan Latin.

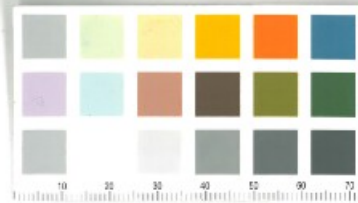
Vi love at anstrænge alle vere Kræfter for troelig at indprænte vore Tilhørere den himmelske Lærdom, som indeholdes i de Propheetiske og Apostoliske Skrifter og i den Danske Kirkes Symboliske Bøger; at vi vil forrette Sacramenterne anstændig og andægtig efter den af Kristus forordnede Regel; og at vi vil nøie overholde Kirke-Tugten, drive paa Vorne-Lærdommen, følge de vebtagne Kirkeskifte og Intet tillade os, som er imod Kirkelovene.

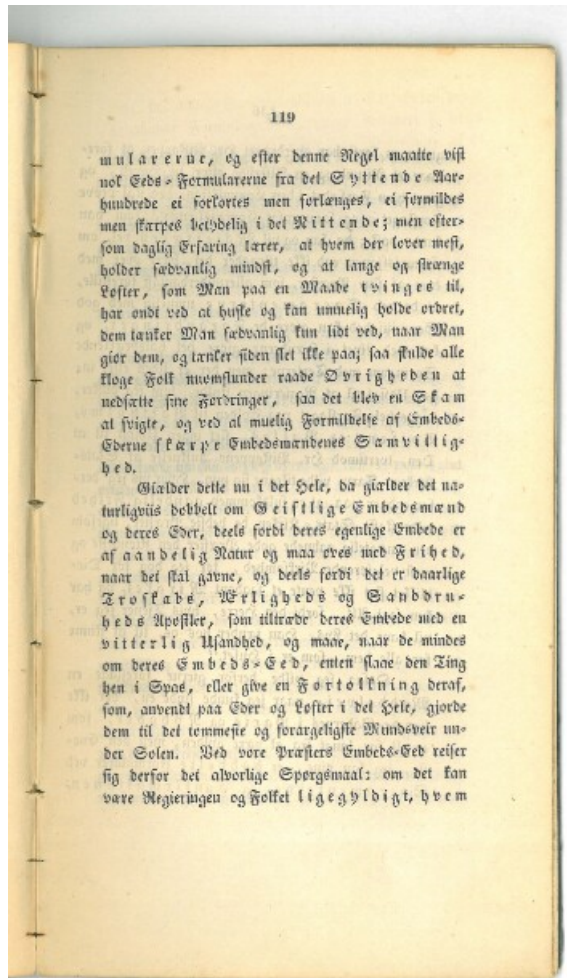
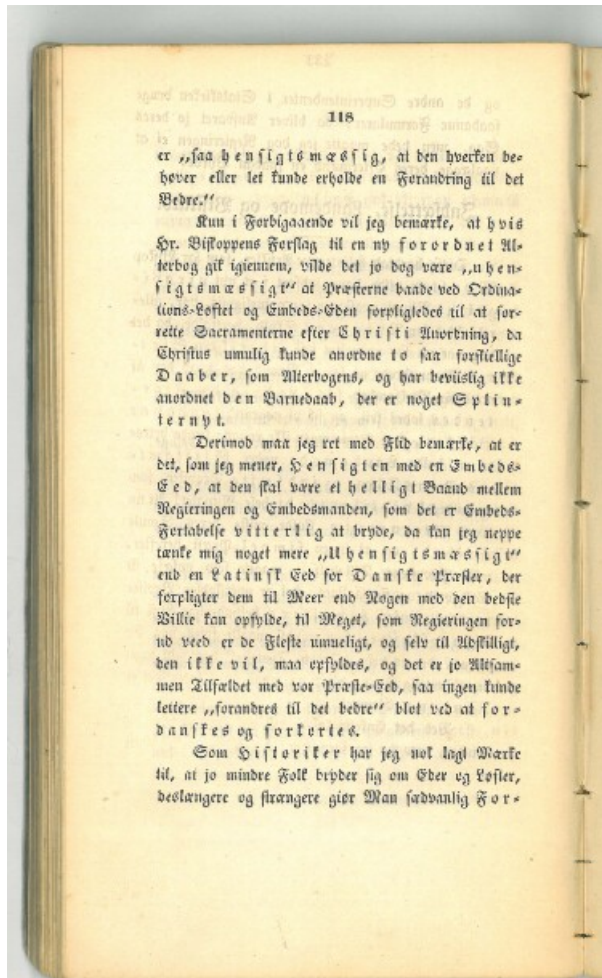
Vi skal ogsaa „for Alvor“ gjøre det hellige Lofte, ikke blot selv at hve og hve enhver mod Guds Ord stridende Lærdom, men ogsaa efter Evne (pro virili) bekæmpe den, og heller lade vort Liv, end give falsk og fanatisk Lærdom Medheld.

Vi love endelig, at vi vil læse flittig i den Hellige Skrift, og med skyldig Omhyggelighed indprænte os Troes-Artiklerne, og ei lade en Dag gaar forbi, uden at anvende nogen Tid til hellig Læsning, naar ellers Sygdom og uundgaelige Forhindringer tillade det.

See, hvis jeg ikke reent har glemt min Latin, staaer virkelig alt dette i den Præstegæd, hvorom Hr. Biskop Mynster forskifter *), den

*) Bemærkningerne S. 56-57.

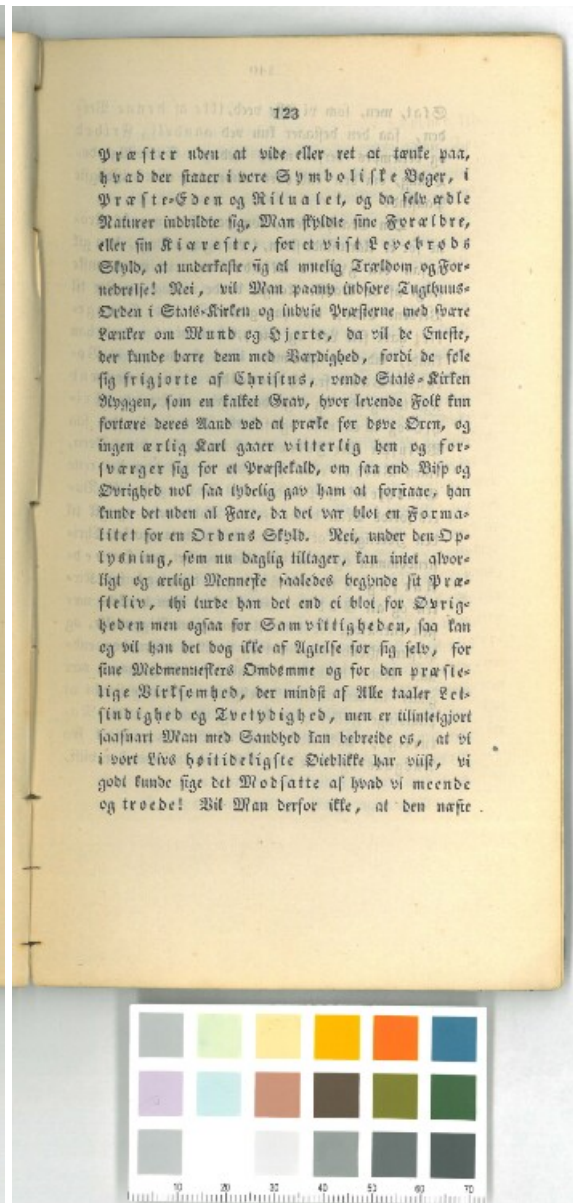
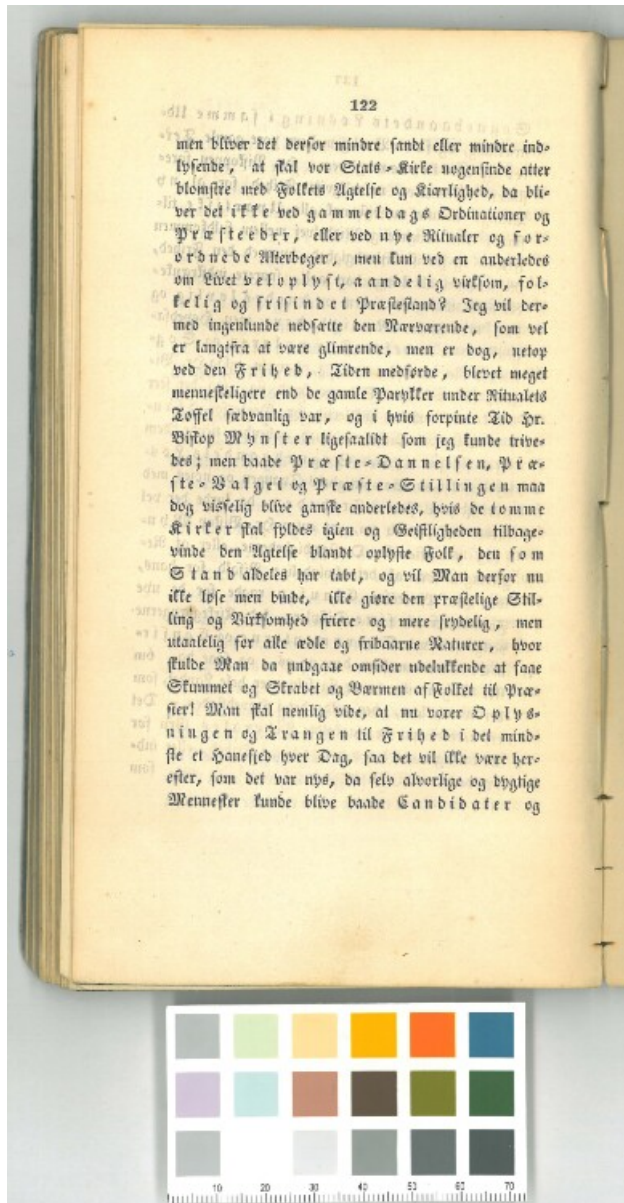

der vil være Præster, og med hvilke Dine Præsterne sædvanlig betragles; thi at der altid vil være hundrede Hænder om Præstestaldene, saalænge de, om end tilberes smaa, er dog „visse Levedrød,“ saa Man sagtens kan faae saamange og saa strange Gæder gjort, som Man vil forlange, det indrømmer jeg paa Timen.

Lufinde for Gen vil jo svare mig, ja, Kirker og Præster er nu kun et „nodvendigt Ondt“ som Man ei kan blive kvit, saa det er ganske ligegyldigt med Personerne, naar Man blot ikke faaer formange saadanne Ultra-Orthodorer, eller Hængebovæber og „hellige Præster,“ som du og dine Lige! Ja, det vil Lufinde for Gen svare mig, naar de skal sigte deres Hjertes Mening, saa enten Hr. Biskop W ynster vil troe det eller ikke, gaar det dog ham og enhver agtet Geistlig hos os med Agtelser, som det gif Ludvig Philip med Kronen, som han ingenlunde fik forbi, men skændt han var en Bourbon. Om jeg derfor end nok saa gjerne ønskede at kalde de gyldne Præstetider tilbage, saa indseer jeg dog Umueligheden deraf, og stædenfor at gære mig vred over Hofets Ringegagt for Præstestanden og Skoferne til „mig og mine Lige,“ gier jeg Hoffet opmærksom paa Biskop W ynster og andre høi eller dog velærværdige Mænd, og spørger dem, om de ikke mene, naar Man dog skal have en Stats-Kirke, det var godt, om den var rig paa saadanne alvorlige og kundskabstrige, men dog muntre og livlige, fremsagte

og velbegavede Mænd, som Man, selv med Fordom mod deres Stand, maatte have Agtelse for, og om de ikke troer, Man vilde faae Gæst af dem, naar de, der vilde være Præster, hverken var nodt til at underkaste sig vor mystiske Indvielse, eller havde nogen anden Ved at afsætte, end enhver alvorlig, sanddru og ædel Mand, med en vis ubestemt Hoiagtelse for Bibel og Christendom, kunde giøre med en god Samvittighed, istædenfor at den Narvarende, tilbunds Lutherisk og hals pietistisk, kun i det Høieste kan tænktes „mig og mine Lige!“ Da serer Folk op og ned ad mig, og ved ikke ret, om det skal være Spøg eller Alvor, og tænker sundum, som de Liberale i Moskfilde, at jeg maa have Skielmen tagt Dret, skøndt de ei kan see ham, men naar de faae sig ret betænkt, finde de sig dog nodt til at svare: ja, naar det var saa, men det skeer jo aldrig, og derfor kan Man sagtens sige det. Nu, jeg skal ikke nægte, at Udfigterne til en virkelig fri Stats-Kirke er temmelig mørke for Dieblillet, da Hr. Biskop W ynster ikke blot finder den selvtagne Frihed, men selv den Smule, det gamle Ritual levende os, for stor, og Præste-Gæden meget hensigtsmæssig, og da hele det liberale Parti blandt Præsterne synes at ville taalmebig underkaste sig hans Kirketugt fra det Syttende Aarhundrede, fordi han dog saa kraftig bestreder Kirkegædernes Frihed og varner om det liflige Sognebaand ved Confirmationen og Sacramenterne;

Præsteflægt skal selv i Sammenligning med den Nær-
værende blive som Natten mod Dagen, da beregne
Man ikke Ritual og Allerbog paa Trællene,
men paa de Fribaarne, ikke paa de Eige-gyldi-
ge, men paa de Midt i Aare og Dygtige af alle Par-
tier, der seke for deres Kald og vil aare det, ikke deres
aandelige Virksomhed og hade derfor Alt hvad der
binder og svækker den, kan og vil tiltale Folket,
styrke, ophvige og berolige Mennekelivet! Havde vi
en vigot Regering, som, uden Spørgsmaal om Fol-
kets virkelige Trang og Lard og retmæssige Krav
paa den Stats-Kirke, det bindes til, anfaae det for
en Salsgheds-Sag at saae Kirken eensformig an-
stroget med en vis dunkel Farve, da nyttede vist nok
ingen Oplysning om den aandelige og hjertelige Fri-
hed, der tjener os alle bedst; men hos os skal Man
tage Bladet fra Munden, fordi Regeringen er det
værd. Mel fristes nemlig alle Regeringer i det
Nittende Aarhundrede til at foretrække en kirke-
lig Stilhed, som er aandelig Død, og en siv
Eensformighed, som er dens visse Kiendemærke;
men den Danske Regering har saalænge begunst-
iget frie Anstuelser og en tilsvarende Virksomhed i
Stats-Kirken, at frygtele den nu end for Følgerne,
var det dog meget for sent at trække sig tilbage, og
jeg tør sige, at skrider den kun dristig frem, da hø-
ster den gyldne Frugter for den ventler dem. I det
Nittende Aarhundrede, da Man i Kirken ved Fri-
hed kun forstod Frihed til at rive ned, da skulde
alle Regeringer gnet for den, men i det Nitten-

de, da Man kun vil have Frihed til at bygge
op, som Man synes bedst, nu skulde Regeringerne
betragte den kirkelige Frihed som en Engel fra
Himmelen, hvis Bygninger er alle gode, om ei
for Evigheden, saa dog for Tiden. At Hr. Bis-
kop Wulster i Grunden er af samme Mening,
sees deraf, at han vil have Erdommen fri, men
han ligger i Strid med sig selv, fordi han vil have
Anden bundet, og have Præstierne til at betragte
en Præstie-Ged fra det Nittende Aarhundrede, et Ri-
tual saa stivt som noget Greco-Reglement, og
en forordnet, uskravelig Allerbog, som „et gavnligt
Nag og en let Byrde,“ sioudt de aldrig kunde træde
i Kraft uden at tilintetgiøre al Frihed og levende
Virksomhed. Det ser Hr. Bisoppen ikke, fordi
Man gjerne synes, den Lov Man selv gjør er let at
lyde, uden at betænke, at jo lettere for Een, des
tungere for alle Andre.

Dag, Paseren kunde snart glemme, at jeg, i hele
denne Indvending mod Præstie-Gden og den
Lutherste Præstie-Vielse, slet ikke taler min egen
eller det Parties Sag, Man tilskriver mig, men,
som det synes, netop Modpartiets, og, som det
virkelig er, Sandheds, Virkeligheds og aande-
lig Friheds, derfor ogsaa Christendommens Sag,
og den Danske Stats-Kirkes, der paa en saa-
dan Grundvold vilde faae saa uroffelig, stinne saa
deltig og virke saa velgjørende, som ingen aandelig
Bygning kan, uden at faae i Pagt med Folkeli-
vet og have et Herberge for den „fremmede

Giaft," der kun dvæler hvor han kan virke frit. Har for Resten Nogen, som nu lever, modtaget vor Føit hør ske Præfiseelse med Taknemmelighed, da var jeg blandt dem, har Nogen afslagt Præfise E ben med hjerteligt Bifald og det alvorlige Forsæt at holde den, da var jeg ogsaa blandt dem, og kan endelig Nogen bevæge sig frit i alle vore Statskirkes gamle Former, da kan ogsaa jeg det, saa hvad jeg for min Part protesterer imod, er kun det Ny, der, udværgnet af i n d i v i d u e l Anføelse, Smag og Reflektion, altid, som paa i v n g e t, maa for hver fribaarne Sjæl findes om ikke ulaaleligt, saa dog ærgerligt og byrdefuldt, Alle til Skade og Ingen til Gavn.

Bispe- og Kirke-Bielse.

Jeg har alt i Forbigaaende anmærket, at Bispe-Bielsen er Hierarkiets Hoved-Hjærne steen, hvorpaa jeg først ret er blevet opmærksom ved de saakaldte „Dorsordere“ Bestræbelser for at sætte den „Bispe-Bæ“ i Kraft paa ny, der vel altid var den Engle ske Kirkes Stolthed, men var dog siden Stuart-Tiden blevet død og magtesløs. Her er imidlertid ikke Stedet til at udvikle dette noiere, da hvad jeg her maa protestere imod er den ægte Bispe-Bielse, men en Efterligning paa fri Haand, der, om den end var

